

Marius Chivu etc. validează un anumit mod de a scrie, o viziune sau atitudine estetică, așezând sub semnul autenticității sau al individualizării estetice nume mai vechi și mai noi ale literaturii române contemporane. Lipsit de inhibiții în fața imposturii estetice sau a unor scriitori supraevaluați, Dan Cristea are, adesea, curajul de a sancționa ratarea, eșecul, promisiunea neonorată sau duplicitatea. E un curaj (sau risc) pe care puțini critici, predispuși mai degrabă la o nivelare a scriitorilor și scriiturilor, și-l mai asumă. Dotat cu o rafinată artă a dialogului cultural, ce pune în lumină disparități și analogii, rezumă concepte și trasează harta unei geografii simbolice sintetice, criticul respectă cu strictețe logica funcționării organismului literaturii. El este când aluziv, când tranșant, când răbdător, când febril, fără să cultive abuzul de interpretare sau excesul de subtilitate hermeneutică. Refuzul clișeului sau al judecății prestabilite reprezintă imperative hermeneutice care fac parte, implicit sau explicit, din programul criticului, care oferă cititorilor, prin cartea sa, o sinteză cuprinzătoare a literaturii române contemporane.

Portretul criticului, așa cum se desprinde el din propria carte, e al unui cronicar literar prompt în reacții și precis în observații și formulări, lipsit de emfază sau de retorism în strategiile verbului, un cronicar literar ce are, însă, mereu nostalgia eseului, a unei deschideri spre ilimitatul imaginarului sau spre revelațiile textului literar, privit mereu cu devoțiune, dar și cu luciditate responsabilă. Un „devotat al literaturii”, cum singur se caracterizează, preluând o sintagmă a lui

Harold Bloom, criticul își nuancează aprecierile, judecățile și verdictele, știind să fie sugestiv sau aluziv acolo unde e cazul, dar și abraziv, acolo unde abuzul sau impostura o cer. În fond, cartea lui Dan Cristea ne oferă o panoramă amplă a peisajului literar contemporan, cu reliefurile să adesea accidentate, în formele și reperele sale cele mai semnificative, printr-un examen critic obiectiv, exigent și responsabil.

Iulian BOLDEA

Ioan Milică, *Lumi discursive. Studii de lingvistică aplicată*, Iași, Editura Junimea, 2013, 294p.

Cunoscut în mediul academic național și internațional grație preocupărilor sale în domeniul lingvisticii, în general, și al limbii române, în particular, d. dr. Ioan Milică, conferențiar universitar la Facultatea de Litere, de la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, valorifică în lucrarea aici recenzată „interese de cercetare de durată, concretizate, în ultimii ani, într-un proiect de cercetare, *Sens și expresivitate*, finanțat prin programul operațional POSDRU/89/1.5/S/49944, Dezvoltarea capacității de inovare și creșterea impactului cercetării prin programe postdoctorale»”(p. 14), desfășurat la universitatea ieșeană pentru trei ani, între 2010 și 2013.

Organizată în trei secțiuni tratează sintetic și aprofundat teme distincte, cercetarea debutează cu o *Introducere* care permite lectorului să descopere „caracterul interdisciplinar al

formulelor analitice” (p. 13) la care autorul a apelat pentru a-și susține „demersul științific pe terenul lingvisticii aplicate” (p. 13) și care vine, de altfel, să justifice însuși titlul volumului: „interpretarea actului lingvistic drept o lume dinamică, adaptativă, ale cărei limite depind, pe de o parte, de resursele semiotice ale limbii cunoscute și vorbite de protagoniști și, pe de altă parte, de personalitatea fiecăruia dintre participanții la negocierea comunicativă” (p. 13).

Prima secțiune, intitulată *Discursul public*, grupează trei studii ample care, deși tratează subiecte independente, autotuși un numitor comun: actul discursiv în spațiul public.

În primul studiu, intitulat *Ideologie și limbaj* (p. 21-46), lingvistul, apelând la instrumentarul cu care operează analiza discursului și teoria metaforei conceptuale, ia în discuție relația dintre ideologie și limbaj, o relație ce se construiește în planul „arhitecturii simbolice”, având ca „unitate de bază”, purtătoare a unui „conținut valoric”, simbolul. Pornind de la ideea că „în regimurile totalitare raza de acțiune a ideologiei politice tinde să controleze sau chiar să acapareze teritoriile simbolice ale unor instituții” (p. 26), finalitatea vizată a studiului său este de a cerceta „câteva dintre elementele ideologice vehiculate în presa românească din anii mișcării legionare și din perioada regimului comunist, pentru a observa caracterul statornic al unor conceptualizări de mare circulație în discursul autoritar” (p. 26).

Susținându-și demersul teoretic cu nu puține elemente aplicate, cercetătorul facilitează lectorului înțelegerea tipologiei

textelor cu caracter propagandistic din perioada legionară și comunistă prin analiza pragmatică atât a unor mituri mult dezbătute în literatură – „mitul omului nou”, „aversiunea față de străin”, „mitul părintelui iubitor” etc., realizate prin „portretizarea fondatorilor ideologiei și hegemonia discursului unic” (p. 42), cât și a cadrelor conceptuale ce le structurează – „instituționalizarea doctrinară”, „ostilitatea ideologică”, cadre ce vin să delimiteze „două mari clase de fenomene [...], anume totemizarea ideologică și ideologizarea resurselor semiotice” (p. 33).

Al doilea studiu, intitulat *Cuvintele discordiei* (p. 47-79), se înscrie în logica demersului științific anunțat de primul, plasându-se prin caracterul interdisciplinar al abordării la intersecția mai multor domenii: lingvistică, pragmatică, retorică, istorie, psihologie, stilistică etc. Obiectivul cercetătorului este de a pune la dispoziția publicului cititor un set de elemente de înțelegere – corect identificate și delimitate (definiție, manifestări etc.) – a modului de reprezentare și de concretizare a „violentei de limbaj în spațiul public” (p. 47).

Apreciind că limbajul violent, manifestat atât implicit, cât și explicit, „este limbajul care încearcă să-și legitimeze autoritatea prin intensitate, vehemență și impetuoșitate” (p. 48), cercetătorul ieșean avansează conceptul coșerian de „adecvare” ca element „esențial” în vederea evaluării violentei discursive, exprimat prin perechile opozitive de tipul „potrivit – nepotrivit, convenabil – inconvenabil, oportun – inoportun” (p. 49). În susținerea ideilor sale, I. Milică aduce argumente concrete detașate în urma

analizei unor acte de limbaj agresive (înjurătura, instigarea etc.), precum și a „discursului parlamentar românesc din ultimul deceniu” (p. 57). Considerând că „discursul politic și argoul sunt realități lingvistice” (p. 60), cercetătorul își fixează atenția asupra uneia dintre speciile acestui tip de discurs, și anume declarația politică. După o trecere în revistă argumentată pertinent a principalelor elemente ce permit încadrarea unui text în specia declarației politice, lingvistul expune tipologia acelor „în care apar argotisme” (p. 70), și anume „declarația ‘portret’”, „declarația ‘narațiune’”, „declarația ‘reproș’”, „declarația ‘metadiscurs’” și „declarația ‘invectivă’”, concluzionând: „În termeni simbolici, s-ar putea specula că întrebuintarea argoului în discursul politic reflectă «adolescența» limbajului politic românesc cu tot ceea ce decurge de aici: lipsă de maturitate, afectare, agresivitate și apel exagerat la emoție, în defavoarea rațiunii.” (p. 79).

Ultimul studiu din această secțiune, intitulat *Embleme onomastice* (p. 81-139), este consacrat atât numelor de persoane reale, cât și numelor ficționale, numelor personajelor literare, întrucât acestea din urmă pot fi considerate „prototipice”, fiind atât „conceptualizări matriceale ale ființelor create de un scriitor”, cât și purtătoareale unui dublu marcaj: „marcă de identitate și marcă de caracterizare” (p. 83). Într-o primă etapă, atenția lingvistului se concentrează asupra situațiilor de „deformare” a numelor de persoană, urmărite atât în cultura populară, cât și în cea literară din sec. al XIX-lea, deoarece acesta „corespunde, în linii generale, cu modernizarea tiparului și

cu dezvoltarea presei românești” (p. 84). În acest sens, I. Milică optează pentru analiza numelor așa cum apar ele în scrierile literare (satiră și parodie) ale lui I. Heliade Rădulescu, C. D. Aricescu, M. Kogălniceanu, Mihai Eminescu ș.a., subliniind valoarea expresivă a sufixelor diminutive și augmentative din componența numelor proprii. Așadar, apreciază cercetătorul, „dacă în presa satirică din a doua jumătate a veacului al XIX-lea deformarea numelor de persoană urmează, de obicei, tiparele statornice ale descompunerii în constituenți («bază» și «terminație») cărora li se caută înlocuitori cu înțeles umoristic, ironic sau injurios, în publicistica lui Mihai Eminescu apar câteva inovații demne de menționat” (p. 99), în sensul în care „deformarea onomastică este prelucrată în orizontul limitei dintre real și ficțional și nu este mai puțin adevărat că gazetarul plămăiește nume potrivite cu firea personajelor sale având ca suport resursele expresive ale limbii populare și unele modele literare” (p. 107), contribuind în acest fel „la crearea unor tipare satirice și parodice inconfundabile și a unui stil publicistic original” (p. 110).

Într-o etapă secundară, I. Milică se apleacă asupra manierei de deformare a numelor de persoană în perioada contemporană, evidențiind faptul că „în media și în alte forme și genuri de discurs public românesc, fenomenul deformării numelui reflectă întoarcerea la oralitatea populară, ale cărei irizații discursive și textuale pot fi cu ușurință descoperite în discursul public actual” (p. 111). În analiza pe care o întreprinde, susținută cu numeroase exemple, acesta pune în

lumină instrumentele lingvistice care operează în situația deformării numelor: derivarea și compunerea. O atenție aparte acordă cercetătorul hipocoristicelor, întrucât prezența lor implică un „alt aspect, înrudit cu acesta, *trunchierea numelor de persoană*” (p. 131). În continuare, I. Milică trece în revistă și alte procedee de „deformare”, și anume „siglarea numelor de persoană”, „contaminarea”, „adăugarea”, „suprimarea”, „substituirea” și „permutarea”, subliniind faptul că „Amplourea și complexitatea agresării sunt condiționate de notorietatea purtătorului numelui. Tehnicile de agresare a numelor de persoană concordă cu întrebuițarea altor mijloace denominative prin care se urmărește descalificarea unei persoane.” (p. 138), ca să conchidă: „creațiile rezultate din procesul de agresare sunt efemere, ceea ce demonstrează că agresarea numelui trebuie pusă în legătură cu moda lingvistică” (p. 138). Trebuie să precizăm aici că abodareasincronică și diacronică a fenomenului deformării conferă cercetării lingvistului ieșean calitatea destudiu monografic.

Însumând trei studii, secțiunea a doua, consacrată „*universului proverbelor*”, umple un gol în cercetarea paremiologică românească.

În primul dintre acestea, *Gramaticalizare și stilizare paremiologică* (p. 143-160), cercetătorul face o prezentare succintă a cadrelor teoretice aplicate în analiza proverbelor, și anume gramaticalizarea și expresivitatea. Definind proverbele ca „fapte de limbă care oglindesc existența și unicitatea arhitecturii cognitive umane” (p. 150), ca

„o imagine asupra lumii sau, în alți termeni, un fapt de limbă grăitor pentru felul omului de a fi în lume și de a interpreta lumea” (p. 151), lingvistul porcede la examinarea acestora și ajunge la concluzia că „gramaticalizarea, adică restrângerea, «înghețarea» sau suspendarea unora dintre posibilitățile combinatorii ale elementelor limbii, este și o stilizare prin care iau ființă virtuțile expresive ale enunțurilor gnomice” (p. 151). Demonstrația cercetătorului pune în evidență diversitatea tipurilor „generatoare de expresivitate paremiologică” (p. 159), și anume stilizarea metonimică, metaforică, comparativă, alegorică și prin permutare, pentru a conchide: „*gramaticalizarea și stilizarea* sunt aspecte congruente ale activității de exprimare a lumii prin limbă și că distincția terminologică are rolul de a pune în lumină perspectiva din care se realizează analiza: structurală, în privința gramaticalizării și ornamentale, în ceea ce privește stilizarea” (p. 159-160).

În studiul intitulat „*Vorba ceea*” (p. 161-176), I. Milică își propune să surprindă maniera de întrebuițare a proverbelor în discursul parlamentar actual și în comunicarea virtuală. Atenția lingvistului se fixează asupra ostensivității acestora. După o trecere în revistă a principalelor „proprietăți discursive ale enunțurilor paremiologice” (p. 161) dublate de numeroase ilustrări cu valoare explicativ-argumentativă – „efect comunicativ” (p. 161), „judecăți de valoare” (p. 162), caracter rezumativ sau orientativ (p. 163), „intențiile” de comunicare ale locutorului (p. 164) –, expunerea cercetătorului continuă cu o analiză pertinentă a conectorilor

paremiologici, identificând „trei categorii de actualizare: *directă* («personală»), *indirectă* («impersonală») și *mixtă*” (p. 169). Meritul acestei investigații îl reprezintă delimitarea mai multor „grade” ce evidențiază „cât de fidelă este actualizarea proverbului într-un context” (p. 169-170). Prin urmare, raportându-se la cele „trei categorii de actualizare”, cercetătorul notează următoarele grade de fidelitate: „redarea / citarea proverbului ca atare, fără deformări”, „adaptarea [...] contribuie adesea la transformarea unor proverbe în anti-proverbe”, „parafrazarea paremiei” și „aluzia proverbială” (p. 170). Examinarea gradelor „de fidelitate” în contexte „de actualizare” îi permite lui I. Milică, pe de o parte, să constate că „ostensivitatea proverbelor se manifestă deductiv și inductiv” (p. 174) și, pe de altă parte, să sublinieze „dimensiunea cognitivă a proverbelor și rolurile lor discursive” (p. 175), realizată prin „condensare”, „sistematizare”, „ancorare”, „reliefare”, „orientare” și „evaluare”.

Ultimul studiu din secțiunea consacrată proverbelor ia în discuție așa-numitele „*Stigmatе proverbiale*” (p. 177-188). Pornind de la „constatarea că proverbele sunt enunțuri stilizate ale căror rafinări expresive și modelări imagistice sunt determinate de spațiul spiritual în care se dezvoltă și circulă” (p. 177), lingvistul își fixează și, în același timp, delimitează cadrul teoretic al cercetării prin observația că „multe proverbe sunt embleme imagologice prin intermediul cărora o colectivitate se raportează la sine sau la alte comunități” (p. 177). Raportându-se, așadar, la modelul propus de sociologul american E. Goffman, pe care îl apreciază

ca fiind „relativist”, cercetătorul ieșean porcede la analiza conceptului de „identitate socială”, respectiv la cel al „stigmatizării”, pe care o plasează între „două forțe” – „creditarea și discreditarea” – ce generează o tensiune rezolvată prin integrarea celuilalt într-un „portret”, „imaginat sau observat în realitate, *portret fizic*, *portret moral* și *portret ideologic* (spiritual)” (p. 178). Această încercare de integrare a celuilalt într-un tip de portret vizează cu precădere „stereotipul, în general, și stereotipul etnic, în particular”, pozitiv sau negativ, ce „se dezvoltă *ca idealizări*, *ca stilizări* ce pendulează între virtual și actual, între general și particular, între imaginar și real” (p. 180). Analiza elementelor lexicale și a strategiilor discursive prin intermediul cărora se construiește imaginea celuilalt, de exemplu „stereotipul etnic al turcului” (p. 186-188), îi permite autorului să constate că acest stereotip etnic „este un produs conceptual și cultural care presupune și convergență și contrast între poli identității socialea unui grup etnic, actualul și virtualul” (p. 188), iar pentru a ajunge la rezultate corecte „este necesară deosebirea notelor comune care schițează genul proxim (străinul, în general) de notele specifice unei anumite identități etnice (străinul, în particular)” (p. 188).

Secțiunea *Modele naive, modele savante* încheie volumul consacrat „lumilor discursive”.

Studiul ce deschide această secțiune, intitulat *Modele cognitive și oglindiri figurative* (p. 191-235), introduce cititorul în cadrele teoretice dezvoltate de „modelul cognitiv”, ce stă la baza „a două tipuri de cunoaștere, empirică și științifică” (p.

191), cunoaștere ce generează o delimitare „între *modelele naive* (sau populare) și *modelele savante* (sau științifice)” (p. 191-192). După o trecere în revistă a trăsăturilor modelului naiv, respectiv ale modelului savant, ilustrate pe baza analizei denumirilor de plante, I. Milică apreciază că „cercetarea aprofundată a surselor pe care se întemeiază [sic] numirea naivă (populară) și savantă (științifică) a plantelor ar putea aduce date noi cu privire la modul în care ființa umană înțelege să conceptualizeze și să numească realitățile din lumea fenomenală”, întrucât „cel mai important domeniu denominativ din vocabularul românesc al numelor de plante este cel al animalelor și păsărilor, urmat de cel al ființelor supranaturale”, acesta din urmă însumând termeni atât din zona mitologiei „precum ielele, zânele sau zmeii”, cât și „cu rezonanță creștină [...] precum Dumnezeu, Hristos, Maica Domnului, sfinții ș.a.m.d.” (p. 204).

Analiza amplă pe care o realizează, din perspectivă evolutivă, referitor la denumirile populare de plante cu conotații religioase îi permite lui I. Milică să conchidă: „tradiția îndelungată și foarte răspândită de a da nume plantelor sau de a le explica originea și caracteristicile în acord cu diverse repere biblice și creștine a favorizat apariția unui repertoriu bogat de fitonime, iar sursele de factură mitologică au intrat, la un moment dat, în competiție cu cele de sorginte creștină” (p. 208-209), în ciuda faptului că nu întotdeauna este ușor „de reconstituit cu acuratețe condițiile în care o plantă și-a primit numele” (p. 209). Plasată în opoziție, „nomenclatura botanică științifică s-a îndepărtat de

tradiția atribuirii de nume cu rezonanță creștină”, în construcția denominativă putând fi repertoriaste „construcțiile științifice cu indicație geografică și comemorativă”, ceea ce înseamnă că o căutare a „modelelor denominative exclusiv creștine trebuie să țintească spre identificarea numelor de locuri și de persoane specifice perspectivei creștine” (p. 210).

Nu în ultimul rând, o analiză aparte și prețioasă prin informația pe care o pune în circulație este consacrată procedeelelor „lexical-formative dominante în vocabularul etnobotanic românesc și imaginarul botanic creștin reflectat în fitonime” (p. 213), anume derivarea și compunerea.

În concluzie, nu putem decât să fim de acord cu aprecierea autorului conform căreia „vocabularul popular al numelor de plante relevă în mod plener relevanța cultural-istorică a faptelor de limbă, condiția lor de embleme ale viziunii populare, etnocentrice, asupra lumii”. (p. 235)

Al doilea studiu, intitulat *Imaginarul animalier în presa sportivă contemporană* (p. 237-251), se axează „asupra unor categorii onomastice precum porecele și supranumele atribuite sportivilor și echipelor, analiza având rolul de a examina corelațiile pe care dătorii de paronime (suporteri, sportivi, gazetari) le stabilesc între abilitățile atleților și echipelor, pe de o parte, și însușirile reale sau imaginare ale animalelor implicate în ecuația de transfer metaforic, pe de altă parte.” (p. 239)

Examinarea mai multor supranume sportive i-a permis

cercetătorului să constate că „rolul de marcă identitară al paronimelor metaforice demonstrează că, în competițiile sportive, specificul cultural este esențial în promovarea unui ansamblu mai larg de valori împărtășite de susținătorii diverselor echipe” (p. 246), lucru datorat cu precădere instrumentelor de comunicare virtuală. În schimb, apreciază autorul, „în plan individual, acestui proces de expansiune a supranumelor sportive îi corespunde apariția poreclelor” (p. 246), ceea ce demonstrează „pătrunderea oralității în limba scrisă și impunerea colocvialității ca registru dominant în presa sportivă”. (p. 247)

Finalul studiului pune în evidență un fapt cert, rezultat în urma analizei întreprinse, și anume „în interiorul stilului publicistic, presa sportivă are o individualitate bine conturată sub aspect imagistic”, metaforele animaliere fiind „manifestări lingvistice ale subiectivității jurnalistului”. (p. 251)

În ultimul studiu, consacrat *metaforei științifice* (p. 253-273), care de altfel îi dă chiar titlul, I. Milică își propune să evidențieze „trei dintre aspectele implicate în dezbaterile privind importanța metaforei în discursul științific: a) sublinierea câtorva dintre caracteristicile metaforei științifice, b) evaluarea succintă a clasificărilor propuse de diverși autori și c) reliefarea funcțiilor dominante pe care metafora le îndeplinește în cunoașterea și comunicarea științifică” (p. 254), prin raportarea la „trei planuri de relevanță: *planul reprezentării, planul interacțiunii cu receptorul și planul textului*” (p. 256).

După examinarea funcționării „constructelor metaforice” în cele trei planuri, analiza lingvistului continuă prin sublinierea trăsăturilor metaforelor științifice apreciate drept „metafore tranzitive” (p. 260). Apelând la mai multe criterii – cel al „tradiției științifice și al prestigiului autorului” (p. 262), cel structural (p. 264), respectiv cel distribuțional (p. 267), I. Milică operează o clasificare a acestora, repertoriind mai multe subcategorii: (a) metafore generale și metafore particulare cu „trei grade de intensitate metaforică” (p. 263), anume metafore moarte, convenționale și vii, (b) metafore calitative, metafore relaționale și metafore tematice (p. 264-266) și (c) metafore izolate, metafore-ciorchine și metafore recurente (p. 267).

Întrucât în literatura de specialitate direcțiile de evidențiere a funcțiilor metaforei științifice nu sunt unitare, cercetătorul consideră că, pentru realizarea unei asemenea perspective, aceste „funcții trebuie corelate cu planurile de relevanță metaforică [...] deoarece ele semnalează dacă metafora participă la problematizarea identității obiectului cunoașterii, dacă prin mijlocirea ei se negociază distanța retorică față de viziunea altui om de știință sau față [de] altă categorie de receptori și dacă ia parte la formularea de definiții, ipoteze, exemplificări și argumente prin care se încheagă expunerea științifică”. (p. 269)

Luarea în discuție a unei metafore tematice întrebuintate de Sextil Pușcariu, și anume cea „a călătoriei”, îi permite lui I. Milică să ajungă la concluzia că „ceea ce pune în evidență această schematizare a funcționării metaforei în textul științific

este că același construct sau scenariu metaforic poate fi proiectat, în funcție de organizarea conceptuală, argumentativă sau ilustrativă a textului științific, în planuri de relevanță distincte, iar în actul de receptare, impactul funcțional al delimitărilor este deosebit de la plan la plan.” (p. 272)

Volumul conține și o amplă *Bibliografie* (p. 275-294), circumscrisă temelor abordate, adusă la zi, parcursă și valorificată exemplar.

Încheiem prezentarea noastră prin a afirma că, în ciuda faptului că temele supuse cercetării ilustrează domeniul abstract al lingvisticii, lucrarea d. I. Miliță este elaborată într-un stil academic impecabil și cu un limbaj de specialitate adecvat, înscriindu-se în categoria lucrărilor cu un înalt grad de exigență științifică. Mai mult, lectura atentă ne permite să evidențiem capacitatea de analiză și de sinteză a cercetătorului, spiritul său eclectic, ceea ce ne determină să rămânem la ideea că autorul „lumilor discursive” a scris trei cărți în una singură.

Maria ALDEA

Gabriela Adameșteanu, *Anii romantici*, Editura Polirom, Iași, 2014

Paginile memorialistice ale Gabrielei Adameșteanu din *Anii romantici* (Editura Polirom, 2014), legitimează parcursul unei existențe exemplare în contextul tulburat și tulburător post-revoluționar, percepută, de astă dată, sub spectrul egografiei. Privită, chiar de autoare, ca „o datorie a trecutului”, cartea e structurată în două segmente,

America, America și Întâmplarea care devine destin și evocă o lume „romantică”, aceea de la începutul anilor '90. Rememorarea glisează, astfel, într-un registru al documentalului, asumându-și o amprentă depozițională, relevantă prin vocația autenticității, foarte persistentă, în ciuda aderenței la o cauză, la o „ideologie”, a libertății și demnității. Recursul la memorie imprimă scriiturii o sugestivă nevoie de corelare a unor evenimente disparate, din imperativul, categoric, al clarificării unor aspecte sau evenimente ale trecutului prin optica sintetizatoare a prezentului, care asociază, nuanțează sau disociază cauze și efecte, instaurează distanțe recuperatoare și perspective inedite, sau sugerează o instanță a focalizării detaliului de viață în toată plenitudinea și ambiguitatea sa: „Evenimentele vieții noastre, cu motivația care le irizează, sunt inextricabil legate între ele, iar când începi să le urmărești explicațiile cresc, se ramifică, coboară în adâncimi. Fiecare întâmplare are o rădăcină în trecut, iar trecutul fiecăruia se varsă în fluviul istoriilor de familie abia bănuite, ști-ute pe jumătate ori, deseori, necunoscute. Cel puțin asta este experiența mea: și din cauza asta, tot ceea ce încep să po-vestesc se complică”. Repudiind biografismul amator de detaliile cotidianului sau de aparențele derizorii ale lumii („Nu am fost niciodată atrasă de anecdote literare. Aș fi vrut să păstrez doar cărțile, neatinsse de omenescul autorilor”), Gabriela Adameșteanu își motivează demersul depozițional prin nevoia de a oferi propria versiune asupra evenimentelor din perioada 1990-1996.